

Leszek Wojda, L. Wiewióra

Rozdrażew, woj. kaliskie

Informator Archeologiczny : badania 22, 134

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

wowała mgr Izabela Sikorska-Ulik. Finansował WKZ w Olsztynie. Drugi sezon badań. Średniowieczne Stare Miasto (2 poł. XIV XV w.).

Celem badań było odkrycie i uchwycenie stanu zachowania średniowiecznego drewnianego kanału odprowadzającego wodę z części Starego Miasta w Olsztynie częściowo odkrytego w wykopie w 1987 r. W związku z prowadzoną inwentaryzacją średniowiecznych murów obronnych w wykopie tym istniała możliwość odkrycia części miejskiego muru obronnego.

Wykop 2 usytuowano w północnej części miasta za średniowiecznym miejskim murem obronnym. Krawędź północnego wykopu łączyła się ze zeszlorocznym. Odkryto dalszy odcinek z przebiegiem kanału. Całkowita długość odkrytego kanału wyniosła 11,5 m, który przechodził przez mur. Koryto kanału miało przekrój prostokątny. Samo koryto było z drewna dębowego, natomiast przykrycie z drewna świerkowego. Składały się na niego następujące elementy: boki wzmocnione dranicami na całej długości kanału dostawione do jego dna i spodu. Przykryty był deskami w liczbie 32 na zbadanym odcinku. Kanał był w dobrym stanie. Został zabezpieczony i będzie nadal spełniał swoją funkcję. W zachodniej części wykopu równoległe do kanału w odległości 1,3 m odsłonięto fragmenty drewnianego koryta-rynsztoku, położonego wyżej o 1 m w stosunku do niego. Był on na poziomie ulicy. Odkryto go na długości 3,10 m. Pozostała część rynsztoku wchodziła w profil wykopu. W wykopie odkryto inny ważny element: średniowieczny fundament miejskiego muru obronnego szerokości 2 m. Fundament muru zbudowany był z kamieni i posadowiony na głębokości 2,85 m. Mur ten jest z końca XIV w. Uległ on zniszczeniu podczas pożaru w 1806 r. i na początku XX w., w trakcie zakładania nowożytnej kanalizacji.

Na podstawie dotychczasowych badań można datować odkryty kanał na koniec XVIII w. przy czym jest on dokładnie położony na miejscu średniowiecznego.

Eksplorowane warstwy przemieszane dużą ilością gruzu ceglanego, kamieni, zaprawy i dostarczyły zabytki z końca XVIII i połowy XX w.

Dalsze badania uzależnione są od przebiegu prac rewaloryzacyjnych na Starym Mieście.

Rozdrażew,
woj. kaliskie

Uniwersytet Łódzki
Katedra Archeologii

Badania prowadził dr Leszek Wojda przy współudziale mgr L. Wiewióry. Finansował WKZ w Kaliszu. Pierwszy sezon badań. Dwór na kopcu (XV - XVII w.).

Obiekt znajduje się ok. 60 m na wschód od strugi Rozdrażewskiej w pobliżu mostu kolejki wąskotorowej nad wymienionym ciekłem. Słabo widoczne w terenie wyniesienie o kształcie owalnym liczy ok. 40 m po osi N-S i ok. 39 m po osi E-W. Otacza je dookólna, czytelna jeszcze w terenie fosa o szerokości od 5 do 8 m.

Wykonano łącznie 21 odwiertów w tym 15 na osi N-S i 6 na osi E-W, oraz przecięto obiekt na osi N-S wykopem o wymiarach 20 x 2 m podzielonym na 4 odcinki, od fosy w części południowej do partii środkowej kopca. Dzięki wymienionym działaniom uzyskano "całkowity" profil obiektu na linii N-S.

W trakcie prac pozyskano 448 fragmentów ceramiki, 93 fragmenty kaflí piecowych, 28 fragmentów kości zwierzęcych, w tym półfabrykat łyżwy kościanej, 4 fragmenty przedmiotów metalowych oraz nieliczne fragmenty ceramiki budowlanej w postaci ułamków płytek posadzkowych i cegły zendrówki.

Charakter znalezionego materiału ceramicznego oraz kaflí piecowych wskazuje na rezydencjonalno-obronną funkcję obiektu (ceramika redukcyjna - kuchenna, stołowa, ceramika użytkowa, ceramika z polewą, angobowana i biała z glinki kaolinowej). Wśród kaflí dominują fragmenty kaflí garnkowych. Kafle płytowe noszą w większości wypadków ślady polewy zielonej i brązowej oraz wielobarwnej.

Badania wykazały, że mamy do czynienia z obiektem dwufazowym, położonym wśród łąk na sztucznie usypanym kopcu, do którego przez fosę od strony południowej prowadził drewniany pomost o szerokości ok. 4 m. Pomost wsparto na pionowo bitych palach o grubości ok. 30 cm. Do wyłożenia pomostu użyto belek o szerokości ok. 10-20 cm.

Pierwszą fazę użytkowania dworu można datować wstępnie na XV w. Był to obiekt drewniany, który uległ zniszczeniu przez pożar.

W XVI w. na miejscu drewnianego powstał obiekt murowany wzniesiony z cegły i eratyków, który istniał zapewne po XVII/XVIII w. W latach 30-tych obecnego stulecia kopcę poddano niwelacji a kamienne fundamenty dworu murowanego częściowo rozebrano.

Badany obiekt należy wiązać z rodziną Rozdrażewskich herbu Dollwa (w XV w. Pasko sędzia poznański, w XVI - Stanisław kasztelan rogoziński i Jan podkomorzy i kasztelan poznański).

Materiały do czasu opracowania znajdują się w Katedrze Archeologii UŁ.
Badania będą kontynuowane.